

verdiend ook onze aandacht, wat de nieuwere christelijke kunst heeft voortgebracht.

Naar den vorm is er tusschen die oudere en deze nieuwere poëzie groot onderscheid. Het hreed, gedragene, dat de vroegere dichtkunst typeerde, heeft plaats gemaakt voor het korte, maar zeer plastische van de moderne kunst; het bespiegelende, lyrisch-bezinnende is veranderd in beknopte samenvatting van het wezenlijke der gekozen stof; de zware alexandrijn is verdwenen voor den lichten rhythmischen versregel, de strophen-veelvuldigheid is vervangen door een luttel getal van slechts enkele versdeelen. Dat alles is modern, aansluitend bij de nieuwere opvattingen van verskunst, die zich met den nieuweren tijd hebben gaan gebroken. Maar het persoonlijke, de hoofdzak, is gebleven en daarmee ook de betekenis van deze kunst als feestpoëzie.

De bundel, waaraan we deze Pinksterzangen ontleenen, is getiteld „Feesten van het jaar“¹⁾ en bevat dus verzen over Kerstmis, Goeden Vrijdag, Paschen, Hemelvaart, Pinksteren, gewoonlijk twee of drie gedichten, die samen een eenheid vormen.

De Pinkster-cyclus omvat drie verzen, die in één bede samenvloeien. De dichter sprekend namens allen, begint met de klacht over het zondige en schuldige, het doozieke van het menschenhart, als hij zegt:

Zie naar ons donker, donker hart,
Dat wij niet dwingen kunnen, God —
Dat als wij knielen zelfs, U lart
En in ons bidden met U spot!

De wilde driften van ons bloed
Gaan er, als muniters door de straat,
Boven wier hoofd de roode stoet
Van wapperende vandenels gaat.

Hun kelen hangen in de lucht;
Roofvogels, cirkelend omhoog,
Die dreigen in hun donkere vlucht
Al wat beneden hen bewoog.

Zoo, zoo ons donker hart in ons,
Dat al maar stuwt zijn donker bloed
En zondigt meer bij ledren bons
Dat teller nog het kloppen doet!

Dan richt hij het oog op de wereld, de gansche gemeenschap der menschen en alles wat die beweegt, en hij moet komen tot eenzelfde verzuchting, omdat alle harten zijn als dat ene:

Zie onze donkere wereld aan,
Die immers kan niet anders zijn.
Nu niets dan donkere harten slaan
En slaven bloed, dat werd verjaan!

Daar geuren bosschen en de heu-
En aan den hemel zingt het licht —
De menschen gaan er aan voorbij
Met een vertrokken, bleek gezicht:

Want voor hun felle oogen waait
De roode vlag steeds van den haat,
Tintelend de waanen in hun haat
Van angst, die immer rusten laat!

Ach, zie de wereld stuk-gescheurd
En donker onder Uwe zon,
Of nooit het wonder was gebeurd,
Waardoor het licht, Uw licht, begon.

De dichter ziet dus het hart van den mensch, de gansche gemeenschap van menschen zoo zich openbaren, alsof nooit het licht, Gods licht, dat in Christus opging over de wereld, verzeen was. Alom ontwaart hij donkerheid, vijandschap, verscheuring, omdat de toeëigening van Christus offerande al te veel wordt gemist. En dan komt hij vanzelf tot de bede om die toepassing door den Pinkstergeest in z'n derde strophe:

En in die wanhoop roepen wij,
Om Uwen Goddelijken Geest
Die als een morgenzon zoo hly
Zal roepen allen tot zijn feest!

Die zoo ons hart weer maakt voor U,
Als 't hart is van een biddend kind.
Dat eerst zijn Moeder kust en U
En dan gerust zijn slaap begint —

Zoodat ons hart een zachte schijn
Zal wezen, lichtende van ver;
Toudat de wereld licht zal zijn,
Omdat elk hart werd tot een ster!

Wij bidden bevend dit alleen,
Wat duizelend ons hart bezint:
Maak Gij de duizenden tot één
En omnes, omnes unum sint.

Dat ze allen één zijn, dat is dus de bede, waarin deze zangen inéenvloeien en in deze samenvloeiing vormen ze een Pinksterhede, die wordt tot een Pinksterzang. De toon en ook de geest dragen een eigen mentaliteit, maar als pitting van nieuwere christelijke dichtkunst verdient hij zeker rustige aandacht.

C. T.

¹⁾ E. M. Holland, Amsterdam.

OPVOEDING EN ONDERWIJS.

Gezaren van de huidige Schoolwetgeving.

II.

Als derde gevaar noemden we, dat de Staat in zake schoolregelingen de maat aangeeft. Dat

is lijdrecht in strijd met wat we in onze schoolstrijd als ideaal hebben leeren kennen. Want, als we de gemeenten zooveel mogelijk willen inschakelen, dan bedoelen we daarmee in het geheel niet, dat de Staat moet gaan schoolmeesteren. Die moet zich ook op dit terrein zooveel mogelijk onthouden. Het onderwijs behoort tot de sfeer, waar de Staat niet in moet grijpen. Daar is de greep bijna altijd mis, wanneer hij het doet. Natuurlijk heeft de Overheid wel belang bij goed onderwijs der burgers. Zij moet daarom waken, dat het algemeen peil van het onderwijs niet daal beneden dat van de gemiddelde landen. Daardoor zou ons volk in den strijd om het bestaan immers te veel worden gehinderd. Voor zoover nu daarin eischen gesteld worden, gaat de bijdrage van het Rijk de kosten van een eenvoudig ingerichte Lagere School dekken. Wie daar boven uit gaat, mag zelf meer betalen. We mogen er ons eigenlijk wel over verwonderen, dat deze eenvoudige waarheid niet dieper in het bos van het vrijheidlievend Nederlandsche volk is ingedrongen. Dat is druk bezig, een school te aanvaarden, die van boven af wordt voorgeschreven en ingericht en daarboven mag de vrije school niet uitgaan. We merken hier de macht der historie. Men is deze regeling in Nederland nu eenmaal gewend en als de vrijheid van conscientie in het gedrang komt, voert een heel deel van het volk op en zoo hebben we dan met groote moeite een deel van onze vrijheid aan vaderlijke Staat ontworsteld. Maar nu te zorgen, dat die vrijheid van conscientie niet weer in gevaar komt, omdat te veel naar de Overheidsschool wordt gezien en omdat te veel op de Overheid wordt geleund, daarvoor zijn niet aller oogen open. Oeh, het is wel gemakkelijk voor menigeen zoo! 't Schoolgeld is voor velen niet te hoog. De gemeente wil het nog wel innen ook. Waar men anders van geen bemoeiingen zou willen weten, b.v. in zake kleeding en voeding, daar legt men er zich inzake onderwijs al te gemakkelijk bij neer. En zoo worden de Besturen al meer op zij gedrongen. Ten slotte zou het prachtig stuk werk, door onze Schoolbesturen verricht, worden opgeslokt door het administrerende gemeentehuis en wij zouden met onze scholen zoowat zethazen in eigen huis worden. Grote waakzaamheid is daarom geboden bij het gevaar, dat hier dreigt. Gelukkig doen hier onze groote organisaties: Schoolraad, Chr. Nat. Schoolonderwijs, de Unie, Ger. Schoolverband, Chr. Volksonderwijs, goed werk. Zij zorgen mede, dat ons volk er mee op de hoogte blijft, welke belangen hier op het spel staan. Allereerst voor het Christenvolk. Naarmate meer de helpende hand van den Staat ons gereikt wordt, kunnen we er minder aan ontkomen, dat ook de regerende staatsmacht over ons komt. De Staat krijgt heel wat over ons te zeggen, ook door het toezicht, dat moet worden uitgeoefend. Waar de subsidie afhangt van het voldoen aan bepaalde formaliteiten, mist menig onderwijzer de zelfstandigheid, die hem ook ten opzichte van de leden van dat schooltoezicht betaamt. Wie op dit punt nog niet voldoende overtuigd is, leze maar eens de artikelen 89 tot 96 van de Lageronderwijs-wet 1920.

In verband hiermee dreigt ons, dunkt mij, een vierde gevaar. De onderwijzer kijkt bij al zijn doen en laten in de school zoo gemakkelijk neer naar wat van bovenaf over hem beschikt wordt, dan dat hij de samenwerking zoekt met Bestuur en ouders. En toch, zij moeten samen de school tot bloei brengen. Wij hebben een vrije school begeerd en voor zoover wij die nu hebben, moet ook de vrijheid gebruikt worden tot wezenlijk heil der kinderen. Ik weet wel, 't was vroeger ook niet alles beter tot den bodem, maar men toch wel te kunnen constateeren, dat er meer algemeen meeleven was met de belangen van de Schoolvereeniging. Gelukkig, dat de ouderavonden van de latere jaren over 't algemeen het gehele gezin weer meer in aanraking hebben gebracht met de school. En daarin ligt dan ook de prikkel voor den onderwijzer tot aansluiting bij het gezin. De school moet haar orders niet krijgen van bovenaf, dat bleek reeds meermalen gevaarlijk, ze moet wortelen in het gezin, ze moet aansluiten ook in het te geven onderwijs en in de te oefenen tucht bij den levenskring van het kind in het gezin. Men verwijt in onzen tijd aan de school levensvervreemding en misschien niet ten onrechte. Maar dat komt voor een deel, omdat de onderwijzer de band aan het gezin mist, de kennis van de levenspraktijk verwaarloost, omdat hij de ouders, hun bedrijf, hun milieu, hun behoeften, hun zorgen te weinig kent. Hier is in den regel het platteland heel wat dienstiger voor een gezond schoolleven dan de stad. Maar in beide gevallen moeten ouders en onderwijzers de oogen er voor open hebben, dat in 't belang van het kind zij moeten samenwerken en daarom elkander moeten kennen, elkander moeten waardeeren. En dat wordt inderdaad al moeilijker, wanneer de onderwijzers heele of halve staatsambtenaars worden. Zoo iets kan een rechtstreeks gevolg worden van onze huidige schoolwetgeving en ik noem dat een gevaar.

Gr.

G. MEIMA.

ZENDING EN EVANGELISATIE.

De Afrikaansche Kerk.

II.

Zal er onder den zegen Gods een Afrikaansche kerk kunnen komen, dan moet, naar de voorstelling van dr Schlunk, radicaal gebroken worden met de tot dusver gevolgde zendingsmethode, welke niet genoegzaam rekening heeft gehouden met de sociale verhoudingen, in het bijzonder met het stamverband.

Het zal wel uiterst moeilijk zijn, om op zijn schreden terug te keeren. Ook kan nog niet worden gezegd, hoe het Christendom die verhoudingen kan overnemen en doorzuren. Maar toch zal het moeten geschieden, zal het geen Europeesche of Afrikaansche, doch een Afrikaansche kerk worden.

Hetzelfde kan worden gezegd van den godsdienst der Afrikanen. Op het oogenblik is het een mengmoes. Honderde richtingen, kerken, secten enz. weeten dooreen. Van een zelfstandige Afrikaansche theologie is op geen stukken na sprake; de Afrikanen praten de zendelingen nog na. Maar aan een Afrikaansche kerk zonder een Afrikaansche theologie valt niet te denken.

Er is echter nog een andere moeilijkheid, welke ook zal moeten overwonnen worden, zal het ooit god worden in het Afrikaansche Christendom.

Het betreft het zedelijke leven. En de vraag komt op, of de zending in dit opzicht wel den goeden weg heeft bewandeld.

Zonder tegenspraak kan worden gezegd, dat de Christelijke kerk naar het hoogste zedelijke ideaal heeft te jagen. Doch elk middel en elke weg is daarom nog niet goed, om dit ideaal, zoo niet te bereiken, dan toch te benaderen.

Dr Schlunk noemt het voorbeeld van de veelwijverij; en deze kwestie is interessant genoeg, om onze bijzondere opmerkzaamheid er aan te geven.

Het Afrikaansche Heidendom leeft in de veelwijverij, en voelt dit niet als onzedelijk, als verkeerd.

De zending moet echter de veelwijverij afkeuren en bestrijden. Het zedelijk ideaal eischt het monogame huwelijk. Wie zal dit ontkennen?

Het is dus de taak der zending, om hen, die Christen worden, van de banden der veelwijverij te verlossen. Zoo werd dan ook als vaste regel gesteld, dat zoowel mannen als vrouwen, om gedoopt te kunnen worden, met de veelwijverij hadden te breken. De mannen moesten dus hun vrouwen op één na wegzenden, en de vrouwen lieven, indien het meerdere-vrouwen-huwelijk bestendig werd, ongedoopt.

Denkt u dat dus in. Vrouwen konden dan ook heel zelden gedoopt worden; alleen wanneer de man ook Christen werd, en ze liet weggan, werd de Doop mogelijk. Gevolg was, dat allerwege de kerken schier geheel uit eenige weinige mannelijke leden bestond, of ook geen voortgang kon hebben, daar de mannen niet met de veelwijverij wilden breken, en de vrouwen door den band van het huwelijk zich ook den Doop zagen onzegd.

Was de maatregel wel goed? zoo vroeg men zich al. Ging het aan, de vrouwen, die de prediking van het Evangelie aannamen, niet te doopen, omdat zij gehuwd waren met een man, die nog meerdere vrouwen had? Zij waren toch zijn vrouw in vroegere dagen geworden, toen zij nog Heidenen waren; tevens gold het een volksgewoonte van eeuwen. En het was der vrouw onmogelijk met het stamverband te breken. Moest zij daarom ook van de kerk des Heeren worden geweerd?

Dit scheen onbillijk. En zoo werd op den vastgestelden regel een uitzondering toegelaten: een vrouw uit een polygamisch huwelijk kon gedoopt worden, zoo zij maar als Christin leven kon.

Maar is deze oplossing juist geweest?

Terwijl tevoren de kerken uitermate klein waren, werden zij nu wel grooter, doch hoofdzakelijk uit vrouwen bestaande, zoodat het meermalen onmogelijk werd, om voldoende mannen voor ambtsdragers te vinden.

Er is ook een heel ongewenschte toestand.

Zal men dan tot de oude praktijk terugkeeren? Dat willen en durven de meesten echter niet. Integendeel, men wil verder gaan met de uitzonderingen.

Is het werkelijk te rechtvaardigen, zoo wordt gevraagd, dat mannen, die twintig, dertig, veertig jaar, in vrede met twee of meerdere vrouwen geleefd hebben, nu gedwongen worden, om meerdere vrouwen weg te zenden, om den Doop te kunnen ontvangen? Is het niet onzedelijk hun dien eisch te stellen, en onrechtvaardig, hun een onzedelijke daad te laten doen, als voorwaarde voor het ontvangen van het Sacrament? Is het niet veel zedelijker en Christelijker, om hier toe te geven, en een uitzondering te maken? Trouwens, welke vrouw zal die man moeten houden? Waar moeten die andere vrouwen heen?

Echter, als men ook hier uitzonderingen toelaat, waar blijft dan de grens?

Het is te verstaan, dat over dit merkwaardige punt onder de zendelingen geen overeenstemming van gevoelen heerscht.

Maar v
Christene
aan de v
Deze k
in het n
recht. En
elkander
schillend
ring onde
van wrijv
lingen.

Zal de
moeten w
regel moe
overwonn
keer naar
de sticht

Maar
bestendige
leidt, en
lovedien
toch hoog
wordt ver
gen maat

En ook
weer inge
trokken, w
die nietteg
werden?

Moeten z
loczen to
de mensc
maal gew
zijn, dat z
leven dal
voren ver
geoorloofd

Maar a
bewandeld
de zonde
wordt de
wen.

Wat te
dwaald?

Het is
op te sla
moet. Ma

Er moe
volkskara
met een
godsdien
hof word

Het ide
kerk, we
en levens

Maar c
Gods, ku
vele gesl
ingeleide
ten innen

UIT

Reeds
hoe er m
brand.

Dr J.
redakteur
veel besp

Thans
in „Die
Het la
Vanda

In 18
Prov. ge
Vanda

In 18
balle ge
Onderzo

Vanda
van Pro
vertolke
kan best

modern
wil, moe

Hierd
loop no
kriesis

gis nie,
langers
du Ples

van die
uit Ds
Ds D. G

Snyman
van „Di
Zoeklich

sware o
As die
nie herr

laaste is
n onder
Kaapsta
n aankl

te roor
Ons g
tussen c
Plessis